दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper
नवा प्रेरणा नवोत्साहः

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-337

1 30.09.2024 सोमवासर वि.सं. २०८० आश्विन त्रयोदशी आश्विन 15 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

मनकीबात- प्रधानमन्त्रिणा मातृभाषाणां महत्वोपरि प्रवदता संथालीभाषायाः संरक्षणार्थं कृतप्रयासाः प्रशंसिताः

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्रिणा श्रीमोदिना आकाशवाण्यां 'मन की बात' इति कार्यक्रमस्य चतुर्दशाधिक- शततमसंस्करणस्य सम्बोधनं विहितम्। स्वीय-मासिक प्रसारणावधौ प्रवदता प्रधानमन्त्रिणा कथितं यत् 'मेक इन इंडिया' इति योजनायाः समारम्भ कारणात् भारतं विनिर्माण क्षेत्रे महाशक्तिः समभवत्। तेनोदीरितं यदनेन अभियानेन निर्धनाः, मध्यमवर्गीयाः, सूक्ष्मलघुमध्यमोद्योगाः लाभान्विताः समभवन्। तथैव अनेन अभियानेन प्रत्येकवर्गस्य जनेभ्यः स्वप्रतिभा प्रदर्शनार्थमपि अवसराः प्रकल्पिताः। श्रीमोदिना जनाः संप्रार्थिताः यत्ते आगामिषु उत्सवेषु मेक-इन-इंडिया इत्यस्य उत्पादान् क्रयेयुः । तेनोदीरितं यत् सूचना एवं प्रसारणमन्त्रालयेन प्रतिभां रचनात्मकतां च संवर्धयितुं 'क्रिएट इन इंडिया' इति विषयान्तर्गतं पञ्चविंशतिः समाह्वानानि समारब्धानि सन्ति। कार्यक्रमावधौ प्रधानमन्त्रिणा स्वच्छ-भारताभियानस्य साफल्यधिकृत्य जनाः एतस्मिन् भागग्रहणार्थं सम्प्रार्थिताः। प्रधानमन्त्रिणा 'एक पेड़ माँ के नाम' इत्यस्मिन् अभियाने भाग ग्रहणार्थं जनाः प्रोत्साहिताः, सममेव तेनोक्तं यत् अनेन समाजः अद्भुत परिणामान् प्राप्स्यति। श्रीमोदिना स्वीय- मासिक-प्रसारणे जलसंरक्षणार्थमपि बलं प्रदत्तम्। अमेरिका यात्रावधौ अमेरिका-देशेन अस्मदीय- त्रिशतं प्राचीनकलाकृतयः प्रत्यर्पिताः इत्यपि तेन समुल्लिखितम्। 'मन की बात' इत्यस्मिन् प्रधानमन्त्रिणा मातृभाषाणां महत्वोपरि प्रवदता संथालीभाषायाः संरक्षणार्थं कृतप्रयासाः प्रशंसिताः। प्रधानमन्त्रिणा श्री मोदिना कथितं यत् संस्करणमिदं विशेष रूपेण भावनात्मकमस्ति यतः अक्टूबर मासस्य त्रिदिनांके अस्य कार्यक्रमस्य दशवर्षाणि पूर्णानि भविष्यन्ति। अवसरेऽस्मिन् प्रधानमन्त्रिणा श्रीनरेन्द्रमोदिना 'मन की बात' इति कार्यक्रमस्य दशवर्षपूर्त्यवसरे आकाशवाण्याः दूरदर्शनस्य, प्रसार भारत्याः च कर्मचारिणां प्रयासाः प्रशंसिताः

गीतोपदेशः

तस्य सञ्जनयन्हर्षं
कुरुवृद्धः पितामहः ।
सिंहनादं विनद्योच्चैः
शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् ॥ १२ ॥

शब्दार्थ- तस्य – उसका; सञ्जनयन् – बढाते हुए; हर्षम् – हर्ष; कुरु-वृद्धः – कुरुवंश के वयोवृद्ध (भीष्म); पितामहः – पितामह, बाबा; सिंह-नादम् – सिंह की सी गर्जना; विनद्य – गरज कर; उच्चैः - उच्च स्वर से; शङ्खम् – शंख; दध्मौ – बजाया; प्रताप-वान् – बलशाली ।

भावार्थ

तब कुरुवंश के वयोवृद्ध परम प्रतापी एवं वृद्ध पितामह ने सिंह-गर्जना की सी ध्वनि करने वाले अपने शंख को उच्च स्वर से बजाया, जिससे दुर्योधन को हर्ष हुआ ।

भारतस्य आर्थिकदशा सर्वाधिका प्रबला अस्ति- अश्विनीवैष्णवः

केन्द्रीयसूचनाप्रसारणमन्त्री अश्विनीवैष्णवः उक्तवान् यत् विश्वस्य सर्वेषां देशानाम् अपेक्षया भारतस्य आर्थिकदशा सर्वाधिका प्रबला अस्ति। नवदिल्ल्यां संकल्प ट्रस्टफाउण्डेशनद्वारा आयोजितव्याख्यानमालायां दशमसंस्करणस्य सत्रे सम्बोधयन् श्रीवैष्णवः अवदत् यत् अन्यदेशानां तुलनायां भारते उच्चवृद्धेः मुद्रास्फीतेः च कृशीददरेषु न्यूनता वर्तते। सममेव असौ आर्थिकविकासस्य चतुर्णां स्तम्भानां अपि उल्लेखं कृतवान् ।

महाराष्ट्रराज्ये द्विशताधिक-एकादशसहस्त्रकोटि रूप्यतोप्यधिकानां परियोजनानां आधारशिलां संस्थाप्य राष्ट्राय समर्पितवान् प्रधानमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्री-नरेन्द्रमोदी दृश्य श्रव्यपरान्तर्जालीय-मध्यमेन द्विशताधिक-एकादशसहस्त्रकोटि रूप्यतोप्यधिकानां विभिन्न-विकास परियोजनानां आधारशिलां संस्थाप्य राष्ट्राय समर्पितवान्। प्रधानमन्त्रिणा जनपदन्यायालय-स्वर्गेटयोः मध्ये पुणे-मेट्रो-खण्डस्थापि उद्घाटनं विहितम्। अवसरेऽस्मिन् प्रधानमन्त्रिणा प्रोक्तं यत् एताः परियोजनाः नगरीय विकासार्थं सार्थक्यः भविष्यन्ति सहैव महाराष्ट्रीय-जनानां जीवनं सरली कर्तुमपि महती भूमिकां प्रदास्यन्ति । सोलापुर-विमानपन्तनस्य जीर्णोद्धार मालक्ष्य श्री मोदिना कथितं यत् अनेन संयोजकतायां उल्लेखनीय-वृद्धिः भविष्यति। तथैव पंढरपुरे धार्मिक पर्यटनेऽपि महनीय-वृद्धिः भविष्यति। अत्रान्तरे श्रीमोदिना बिडकिन औद्योगिक क्षेत्रस्थापि उद्घाटनं विहितम्। तेनोदीरितं यत् अनया परियोजनाया क्षेत्रे सहस्त्रशाः वृत्यवसराः समुत्पन्नाः भविष्यन्ति।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

विश्वहृदयदिवसः-इण्डियागेटतः नवदिल्लीनगरस्य भारतमण्डपमपर्यन्तं त्रिकिलोमीटरमितस्य मैराथन् इति पदयात्रा

विश्वे गतदिने विश्वहृदयदिवसः आचरितः। हृदयरोगाणां विषये जागरूकतां जनयितुं, वैश्विकरूपेण हृदयस्वास्थ्यस्य प्रवर्धनार्थं च प्रतिवर्षं सितम्बर मासस्य ऊनत्रिंशत् दिनाङ्के अयं दिवसः आचर्यते । अस्य दिवसस्य विषयः अस्ति- Use Heart for Action. अस्मिन् अवसरे केन्द्रीय अल्पसंख्यकसंसदीयकार्याणां मन्त्री किरेन रिजिजुः इण्डियागेटतः नवदिल्लीनगरस्य भारतमण्डपमपर्यन्तं त्रिकिलोमीटरमितस्य मैराथन् इति पदयात्रा ध्वजं प्रदर्श्य प्रारंभं कृतवान्। अस्मिन् अवसरे सः जनेभ्यः हृदयस्वास्थ्यस्य प्रचारार्थं आग्रहं अपि विहितवान्।

न्यायाधीशः मनमोहनः दिल्ली उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशत्वेन शपथं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। न्यायाधीशः मनमोहनः दिल्ली उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशत्वेन शपथं कृतवान्। राजनिवासे आयोजिते समारोहे दिल्ली उपराज्यपालः वी.के.सक्सेना इत्यनेन तस्मै पदस्य शपथग्रहणं कृतम्। अस्मिन् अवसरे दिल्ली मुख्यमन्त्री अतिशी अपि उपस्थिता आसीत् ।

भारत-बांग्लादेशदेशयोः मध्ये प्रचाल्यमाणायाः आर्द्रता कारणेन स्थगिता

कानपुरनगरस्य ग्रीनपार्कक्रीडाङ्गणे भारत-बांग्लादेशदेशयोः मध्ये प्रचाल्यमाणायाः द्वितीय- निकष-क्रिकेट क्रीडास्पर्धायाः तृतीयदिवसस्य क्रीडा आर्द्रता कारणेन स्थगिता जाता। बाङ्गलादेशदलेन प्रथमदिने त्रयाणां क्रीडकानां हानि पुरस्सरं सप्तोत्तरैकशतधावनांकाः विनिर्मिताः। अस्याः क्रीडायाः प्रथमदिवसे मोमिनुलहकः चत्वारिं शत् अपि च मुशफिकुर रहीमः षड् धावनांकान्विनिर्मितवान् । परह्यः द्वितीयदिवसस्य क्रीडापि वर्षाकारणात् बाधिता जाता। अस्यां श्रृंखलायां भारतदलम् अग्रणी अस्ति। ध्यातव्यमस्ति यत् अस्याः श्रृंखलायाः प्रथमे अशीत्युत्तरद्विशतधावनांकैः पराजितमासीत् ।

जम्मू-कश्मीर-संघर्षः- कठुआ-जनपदे एकः आतंकवादी व्यापादितः

जम्मू-कश्मीरे कठुआ-जनपदस्य सुदूरवर्ती-ग्रामे जायमाने अभियाने एकः आतंकवादी व्यापादितः। मध्याह्न कठुआ-जनपदस्य कोग- मंडलीस्थले आतंकवादिनः शवः संप्राप्तः। द्वितीय दिनेऽपि ग्रामे व्यापक-अन्वेषणभियानं यथावस्थमेव प्रचलति। जम्मू क्षेत्रस्य अतिरिक्त-आरक्षक-महानिदेशकेन आनन्द जैनेन विज्ञापितं यत् आतंकवादिनां उपस्थितेः सूचना प्राप्त्यनन्तरं शनिवासरे सायंकाले ग्रामे अन्वेषणाभियानं प्रचालितमासीत्।

शिमलायां मादकद्रव्यविरुद्धधावनम्, युवभिः सह वृद्धैः दिव्याङ्गैः चापि स्वस्य सामर्थ्यं प्रदर्शितम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला।
हिमाचलपुलिसद्वारा आयोजिते ११ तमे हाफ- मैराथन- क्रीडायां महिलावर्गे रूबीकश्यप प्रथमा, पुरुषवर्गे च मनोजसिंहः प्रथमः अभवत्। रविवासरे आयोजिते मैराथन- धावन- क्रीडायां पुलिस-सेना-कर्मचारिणां अतिरिक्तं छात्राः, वृद्धाः, दिव्याङ्गाः च अपि महतोत्साहं प्रदर्शितवन्तः। प्रायः ३१५० प्रतिभागिनः मादकद्रव्येभ्यः दूरं स्थातुं सन्देशं दत्त्वा ऐतिहासिकरिजस्थलात् धावनं कृतवन्तः। प्रातःकाले राज्यपालः माननीयः शिवप्रतापशुक्लः मैराथनधावनं हरितध्वजं प्रदर्श्य प्रेषितवान्। मैराथन-धावनं रिज- स्थानात् स्वीकृत्य ओक-ओवर, नवबहार- सञ्जौली- ढली- मशोबरा-क्षेत्रस्य हिप्पातः पुनः रिजस्थलं प्रति आगत्य समाप्तम्। मन्त्रिमण्डलमन्त्री अनिरुद्धसिंहः मुख्यातिथिरूपेण पुरस्कारवितरणसमारोहे भागं गृहीत्वा विजेता प्रतिभागिभ्यः पुरस्कारं दत्त्वा सम्मानं कृतवान्। २१.५ कि.मी.पर्यन्तं अर्धमैराथन मध्ये महिलावर्गे रुबीकश्यप प्रथमा, अर्पिता द्वितीया, करिजो तृतीया अभवत्। यत्र पुरुषवर्गे मनोजसिंहः प्रथमः, रोहितः द्वितीयः, शिवकुण्डुः तृतीयः। उभयवर्गेषु प्रथमपुरस्कारः ५१ सहस्ररूप्यकाणि, द्वितीयं ३१ सहस्ररूप्यकाणि तृतीयं च २१ सहस्ररूप्यकाणि दत्तानि। यत्र १० कि. मी. मिनीमैराथन स्पर्धायां महिलावर्गे मुन्नी प्रथमा, ज्योतिबाला द्वितीया, रवीनाकुमार तृतीयस्थाने च। पुरुषवर्गे सौरभ ठाकुरः प्रथमः, लवप्रीतसिंहः द्वितीयः, सूरजः तृतीयः अभवत्। ३ कि.मी.स्वप्नधावने विकलाङ्गवर्गे त्रिलोकः प्रथमः, ४६ तः ६० वर्षाणां आयुवर्गे महिलानां मध्ये बिजेटा सा प्रथमा, पुरुषाणां मध्ये ताराचन्दः प्रथमः अभवत्। १० तः १५ वर्षाणि यावत् आयुवर्गे बालिकानां मध्ये सावनः अनामिका च प्रथमस्थाने आस्ताम्। ३१ तः ४५ वर्षाणां वर्गे महिलासु हिमादेवी प्रथमा, पुरुषेषु शशिभूषणं च प्रथमम्। ६१ तः ७४ वर्षाणि यावत् आयुवर्गे महिलावर्गे नीलमशर्मा प्रथमा, पुरुषवर्गे गोपालसिंहः च प्रथमः अभवत्। १६ तः ३० वर्षाणि यावत् आयुवर्गे विपाशा बालिकानां मध्ये प्रथमः, बालकानां मध्ये शिवांशः प्रथमः आसीत्। कार्यक्रमे पुलिसमहानिदेशकः (डीजीपी) अतुल वर्मा, आईजी जहूर जैदी, प्रेमठाकुरः, डीआईजी राहुल नाथः, गुरदेवशर्मा, सेवानिवृत्त आईजी दलजीतठाकुरः, एसपी शिमला संजीव कुमारः गांधी अपि उपस्थिता अभवन्।

'हारमनी ऑफ द पाइंस' इत्यस्य कलाकारैः मादकद्रव्येभ्यः दूरं स्थातुं दत्तः सन्देशः

मैराथन-धावनस्य अनन्तरम् ऐतिहासिके रिजस्थले हारमनी ऑफ द पाइंस' इत्यस्य कलाकारैः युनां जनानां च कृते मादकद्रव्येभ्यः दूरं स्थातुं गीतैः संदेशं दत्तम्। तस्मिन् एव काले एकलव्यकलामञ्चेन नशामुक्तहिमाचलविषये लघुनाटकं प्रस्तुतम्। पुलिससमूहः अपि उत्तमं प्रदर्शनं कृतवान्।

काङ्ग्रेसस्य राष्ट्रीयाध्यक्षेण खड्गेवर्येण सह अमिलत्, विक्रमादित्यसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। लोकनिर्माणं तथा नगरविकासमंत्री विक्रमादित्यसिंहः रविवासरे नवदेहल्यां अखिल- भारतीय- कांग्रेससमित्याः अध्यक्षेण मल्लिकार्जुनखड़गे इत्यनेन सह मिलितवान्। अस्मिन् समागमे विक्रमादित्यसिंहः हिमाचलप्रदेशे दलस्य, सर्वकारस्य च कार्यक्रमेषु चर्चां कृत्वा राज्ये प्रचलितानां महत्त्वपूर्णविषयाणां विषये सूचितवान्।
विक्रमादित्यसिंहः दलस्य कार्याणि अग्रे सारयितुं राज्यस्य आन्तरिकसुरक्षां सुदृढं कर्तुं च बलं दत्तवान्। सः अवदत् यत् दलस्य सुदृढीकरणाय, राज्यस्य विकासाय च कार्यं करणं अस्माकं प्राथमिकता अस्ति, यत् पूर्णबलेन क्रियते। एतदतिरिक्तं विक्रमादित्यसिंहः आश्वासनं दत्तवान् यत् सर्वकारः दलस्य मूलभूतसिद्धान्तेषु कार्यं करिष्यति, राज्यं विकासं प्रति अग्रे नेतुम् च दृढनिश्चयः अस्ति।

IIM Sirmaur- हिमाचलस्य शिक्षकेभ्यः प्रशिक्षणं प्रदास्यति भारतीयप्रबन्धनसंस्थानम्, 200 विद्यालयप्रमुखाः प्रशिक्षिताः भविष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ताः - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।
सिङ्गापुर-प्रभावन-भ्रमणस्य अनन्तरं समग्र शिक्षा हिमाचलप्रदेशेन शिक्षकानां उच्चस्तरीय- प्रशिक्षणाय महान् उपक्रमः कृतः। समग्रशिक्षा अधुना प्रबन्धनस्य प्रमुखसंस्थानेषु एकस्मात् भारतीयप्रबन्धनसंस्थानम् (IIM) सिरमौर स्वशिक्षकाणां नेतृत्वविकासप्रशिक्षणं दातुं सिद्धम् अस्ति। समग्रशिक्षा इत्यनेन अस्य कृते IIM Sirmaur इत्यनेन सह सहमतिः कृता अस्ति, तदनन्तरं विद्यालय- नेतृत्वविकास- कार्यक्रमस्य अन्तर्गतम् अधुना विद्यालयप्रमुखेभ्यः इतः प्रशिक्षणं दीयते। आहत्य २०० विद्यालयप्रमुखाः IIM Sirmaur द्वारा प्रशिक्षिताः भविष्यन्ति। एते विद्यालयप्रमुखाः अन्येभ्यः शिक्षकेभ्यः गुरुप्रशिक्षकरूपेण नेतृत्वविकासप्रशिक्षणम् अधिकं प्रदास्यन्ति। विद्यालयेषु शिक्षायाः गुणवत्तां वर्धयितुं शिक्षकाणां उच्चस्तरीयप्रशिक्षणं प्रदातुं हिमाचलसर्वकारेण बजटे घोषितम् आसीत्। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः च देशस्य शीर्षस्थेषु संस्थानेषु IIM, IIT इत्यादिषु शिक्षकान् प्रशिक्षणं दातुं घोषितवन्तौ येन ते विद्यालयानां प्रबन्धनं, कार्यं च उत्तमरीत्या कर्तुं शक्नुवन्ति। एतेन अन्ततः विद्यालयेषु शिक्षायाः गुणवत्तां वर्धयितुं सहायकं सिद्धं भविष्यति। तदनन्तरं अधुना समग्रशिक्षा अस्य कृते स्वप्रयत्नाः तीव्रं कृत्वा IIM Sirmaur इत्यनेन सह विद्यालयप्रमुखेभ्यः प्रशिक्षणं प्रदातुं व्यवस्थां कृतवान् अस्ति। आईआईएम सिरमौरम् समाग्रशिक्षायाः विद्यालय- नेतृत्वविकास- कार्यक्रमस्य अन्तर्गतं हिमाचलस्य कुलम् २०० शिक्षकाणां कृते प्रशिक्षणं प्रदास्यति, यस्मिन् १०० प्रधानाचार्याः, ५० मुख्याध्यापकाः, ५० केन्द्रप्रमुखशिक्षकाः च सन्ति।

अक्तूबर ७ दिनाङ्कात् शिक्षकप्रशिक्षणम् आरभ्यते

प्रथमचरणस्य ५२ विद्यालयप्रमुखानाम् IIM Sirmaur इत्यस्मात् प्रशिक्षणं दीयते। एतेषां शिक्षकाणां कृते अक्तूबर ७ तः ११ अक्तूबर पर्यन्तं पञ्चदिनानां प्रशिक्षणं भविष्यति। अस्मिन् प्रथमे समूहे राज्यस्य किन्नौर- लाहौल- स्पीति- मण्डलस्य सुदूर-मण्डलेभ्यः ८-८ शिक्षकाः, चम्बा- मण्डलस्य १६ शिक्षकाः च प्रशिक्षणं प्राप्स्यन्ति। अस्मिन् प्रशिक्षणकार्यक्रमे मण्डीमण्डलस्य २० शिक्षकाः अपि समाविष्टाः भविष्यन्ति। तदनन्तरं अपराः शिक्षकाः ११ नवम्बरतः १५ नवम्बर् पर्यन्तं प्रशिक्षणार्थं गमिष्यन्ति।

समग्रशिक्षा हिप्पातः एकसहस्रं विद्यालयशिक्षकानां प्रशिक्षणं कारयति

हिमाचले विद्यालयशिक्षकाणां प्रशिक्षणे विशेषं ध्यानं दीयते येन ते विद्यालयानां कार्यकरणेन, वित्तीयप्रबन्धनेन सह नेतृत्वादिगुणैः सुसज्जिताः भवेयुः। समग्र शिक्षा अस्मिन् वर्षे हिमाचलप्रदेशलोकप्रशासनसंस्थानम् (हिप्पा), शिमलातः प्रायः १००० विद्यालयप्रमुखेभ्यः कार्यालयप्रक्रियावित्तीयप्रबन्धनस्य प्रशिक्षणमपि ददाति। एतत् प्रशिक्षणं बहुषु समूहेषु दीयते। अस्यां श्रृङ्खलायां अधुना एकं पदं पुरतः गत्वा विद्यालयस्य प्राचार्याणां, मुख्यशिक्षकाणां, केन्द्रप्रमुखशिक्षकाणां च नेतृत्वविकासप्रशिक्षणं दीयते। समग्र शिक्षा कुलम् 200 शिक्षकाणां कृते नेतृत्वविकासप्रशिक्षणं प्रदास्यति। राज्यस्य अन्यशिक्षकाणां सेवां संसाधनव्यक्तिरूपेण गृहीत्वा तथैव प्रशिक्षणं प्रदास्यति। एवं प्रकारेण विद्यालयानां सर्वेभ्यः शिक्षकेभ्यः चरणबद्धरूपेण नेतृत्वविकासप्रशिक्षणं दीयते।

शिक्षायाः गुणवत्तां वर्धयितुं महत्त्वपूर्णानि पदानि

अस्य प्रशिक्षणस्य कृते मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः च समग्रशिक्षायै विद्यालयप्रमुखेभ्यः च प्रशिक्षणार्थं अभिनन्दनं कृतवन्तौ। समग्रशिक्षानिदेशकः राजेशशर्मा इत्यनेन उक्तं यत् राज्यसर्वकारेण शीर्षसंस्थानां शिक्षकाणां प्रशिक्षणं कर्तुं बजटे घोषितम्। एतत् कार्यान्वितुं समग्र शिक्षा IIM Sirmaur द्वारा Leadership Development Program इत्यस्य अन्तर्गतं विद्यालयप्रमुखेभ्यः प्रशिक्षणं दातुं गच्छति। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारस्य एष उपक्रमः शिक्षायाः गुणवत्तां वर्धयितुं महत्त्वपूर्णं सोपानं सिद्धं भविष्यति।

हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम् हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः
3 30.09.2024 सोमवासर वि.सं. २०८० आश्विन त्रयोदशी आश्विन 15 प्रविष्टांशः
Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

HPCM: मादकद्रव्यसमस्यायाः निवारणाय

'मादकद्रव्यमुक्त- हिमाचल- अभियानम्' आरप्स्यते सर्वकारः

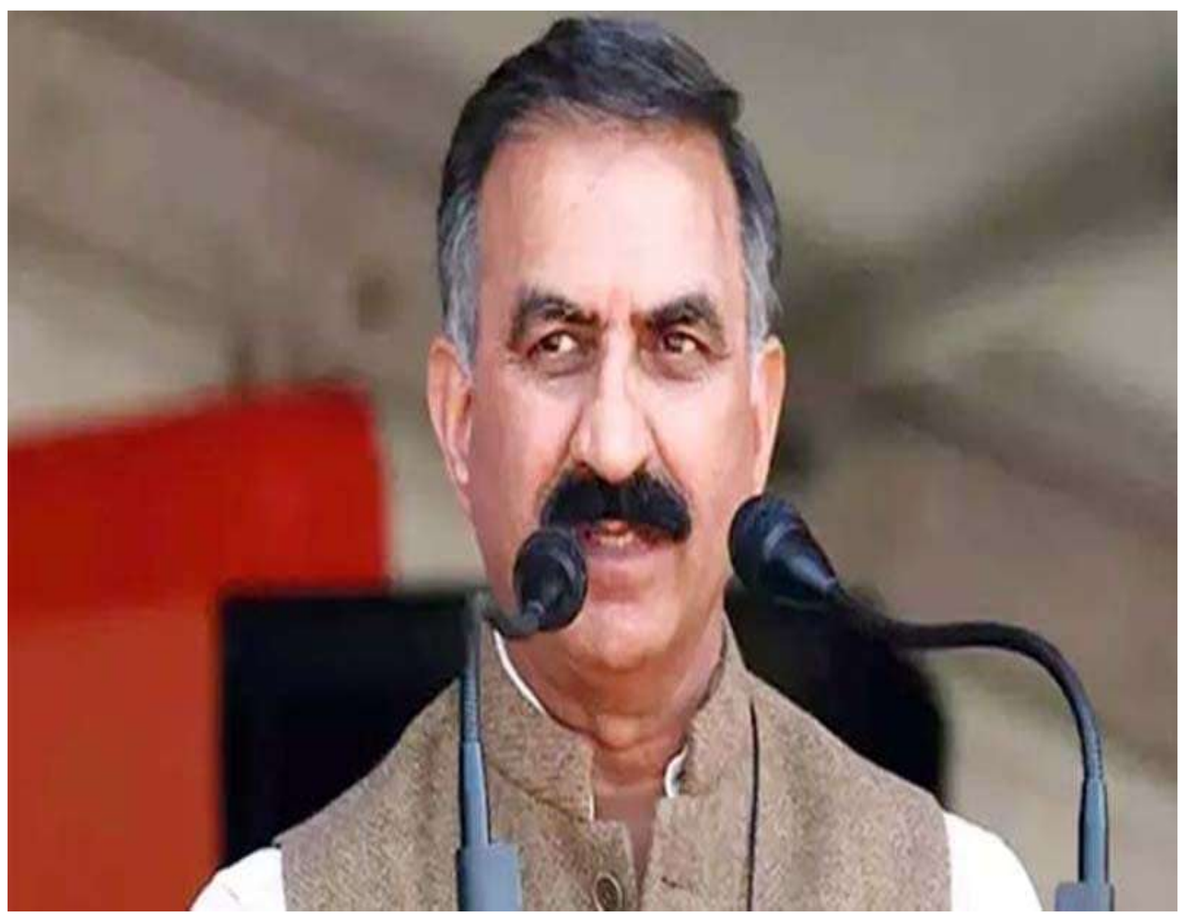

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। मादकद्रव्यसमस्यायाः निवारणाय हिमाचलप्रदेशसर्वकारः 'मादकद्रव्यमुक्त हिमाचल- अभियानम्' आरप्उ इति। एषः राज्यव्यापकम् अभियानम् अस्ति, यस्य मुख्योद्देश्यम् एतस्याः समस्यायाः निवारणम् अस्ति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् अस्मिन् अभियाने मादकद्रव्यव्यसनस्य निवारणं, मादकद्रव्यव्यसनिनः शीघ्रं परिचयं, मादकद्रव्यव्यसनेन पीडितानां जनानां समाजे पुनः आनयनं च केन्द्रीकृत्य त्रिस्तरीयां रणनीतिं निर्मिता अस्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् अस्माकं सर्वकारः औषधसमस्यायाः निवारणाय प्रतिबद्धः अस्ति। सः अवदत् यत् एषा समस्या अस्माकं समाजाय बृहत्तमेषु संकटेषु अन्यतमः अस्ति, जनस्वास्थ्यं, सामाजिकस्थिरताम्, आर्थिककल्याणं च प्रभावितं करोति। अस्माकं प्राथमिकम् उद्देश्यं भविष्यस्य सन्ततिं मादकद्रव्यव्यसनस्य पङ्कात् उद्धारयितुं, मादकद्रव्यव्यसनस्य विनाशकारीप्रभावेभ्यः अस्माकं नागरिकानां रक्षणं च अस्ति, येन राज्यस्य दीर्घकालीन- सामाजिक- आर्थिककल्याणं सुनिश्चितं भवति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः मादकद्रव्यस्य आपूर्तिं तत्कालं नियन्त्रयितुं तस्य याचनां न्यूनीकर्तुं च समुचितरणनीतीषु हस्तक्षेपेषु च कार्यं कुर्वन् अस्ति। 'नशा मुक्त हिमाचल अभियानम्' इत्यस्मिन् शिक्षा, स्वास्थ्यं, पुलिसः, ग्रामीणविकासः, युवासेवा एवं क्रीडा तथा सूचना एवं जनसंपर्कः इत्यादिभिः विभिन्नसर्वकारीविभागैः सहिताः सर्वे प्रमुखाः हितधारकाः सम्मिलिताः भविष्यन्ति। पंचायतीराजसंस्थानानि, नगरनिकायाः, युवकमण्डलानि, महिलामण्डलानि, असर्वकारीयसंस्थाभिः सहितं स्थानीयनिकायाः च अभियानस्य अन्तर्गतं मादकपदार्थाणां दुष्प्रभावानां विषये जनजागरणं कर्तुं धरातलस्तरे सक्रियभूमिकाः निभालयिष्यन्ति। औद्योगिकक्षेत्राणि, राज्यराजधानी, शैक्षणिकसंस्थाः, नगरनिगमाः इत्यादिषु उच्चाशंकाक्षेत्रेषु विशेषं ध्यानं दीयते। सः अवदत् यत् अस्मिन् अभियाने व्यापकप्रचारार्थं स्थलजागरूककार्यक्रमाः अपि च सामाजिकमाध्यमाः अपि समाविष्टाः भविष्यन्ति। राज्यसर्वकारः पुनर्वासप्रयासानां समर्थनार्थं सर्वकारीयचिकित्सालयेषु मादकद्रव्यव्यसनस्य समस्यायाः निवारणाय परामर्शकेन्द्राणि, सामुदायिकस्वास्थ्यकेन्द्राणि च स्थापयितुं योजनां कुर्वन् अस्ति। एतेषु स्वास्थ्यकेन्द्रेषु ५-१० शय्यानां क्षमता अपि च तत्सम्बद्धानां रोगानाम् निदानपरीक्षणस्य चिकित्सायाश्च सुविधाः भविष्यन्ति। तदतिरिक्तं राज्यसर्वकारः मादकद्रव्यव्यसनेन सम्बद्धानां जनानां पुनर्वासार्थं स्वप्रयत्नाः सुदृढं कर्तुं आधारभूतसंरचनायाः उन्नयनमपि कुर्वन् अस्ति। मुख्यमंत्री सुक्खुः अवदत् यत् मादकद्रव्यसम्बद्धानां अपराधानां निवारणे विशेषं बलं दीयते, अभियानाय रणनीतिकमार्गदर्शनार्थं परामर्शमण्डलं पूर्वमेव स्थापितं अस्ति। सः अवदत् यत् पुलिसविभागेन मादकद्रव्यव्यापारेण अवैधक्रियाकलापैः च सम्बद्धानां प्रकरणानाम् प्रभावीरूपेण निवारणार्थं अधिकारिणां कर्मचारिणां च सहायतायै व्यापकं मानकसञ्चालनप्रक्रिया (एसओपी) प्रकाशिता अस्ति।

केन्द्रसर्वकारेण जनहितसम्बद्धानां ६६ विविधपरियोजनानां कृते एफसीए- निष्कासनस्य, ७७-परियोजनानां सिद्धांततः अनुमोदनं च दत्तम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण क्रियमाणानां प्रयत्नानाम् कारणात् केन्द्रसर्वकारेण जनहितसम्बद्धानां विविधानां ६६ परियोजनानां कृते एफसीए- निष्कासनं दत्तम्। एताः महत्त्वपूर्णाः परियोजनाः आधारभूतसंरचना, शिक्षा, पेयजलापूर्तिः च सम्बद्धाः सन्ति। एतस्य अतिरिक्तं राज्यसर्वकारेण केन्द्रात् ७७ सिद्धान्तानुमोदनानि अपि प्राप्तानि, येषु शोङ्गटोङ्ग, थाना पलाऊं विद्युत् परियोजनाः, अनेकाः शैक्षिकसंस्थाः, हेलीपोर्ट्, पेयजलापूर्तिः, मार्गमूलसंरचनापरियोजनाः च सन्ति मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारः वनसंरक्षणविधानस्य वन- अधिकारविधानस्य च प्रकरणानाम् शीघ्रतमं अनुमोदनं कर्तुं निरन्तरं प्रयत्नाः कुर्वन् अस्ति, येन राज्यस्य बहवः लम्बिताः महत्त्वाकांक्षिणः विकासपरियोजनाः समये एव कार्यान्वितुं शक्यन्ते। शनिवासरे मुख्यमंत्री सुक्खुः अवदत् यत् एतेन राज्यस्य प्रगतेः विकासस्य च मार्गः प्रशस्तः भविष्यति। एतादृशाः बहवः प्रकरणाः वर्षाणां यावत् लम्बिताः सन्ति, परन्तु अधुना राज्यसर्वकारस्य निरन्तरप्रयत्नात् तेषां गतिः वर्धते। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण एफसीए- एफआरए- विषयेषु निरीक्षणार्थं उपायुक्तानां, संभागीयवनपदाधिकारिणां, अन्येषां संस्थानां प्रतिनिधिनां च अध्यक्षतायां जिलास्तरीयसमितीनां सङ्गठनम् कृतम् अस्ति। एतेषां प्रकरणानाम् विषये विस्तृतसूचनाः ऑनलाइन अपलोड् करणस्य सङ्गमेन निरन्तरं ऑनलाइन निरीक्षणं सुनिश्चितं क्रियते। प्रकरणानाम् उत्तमसमन्वयं निरीक्षणं च स्थापयितुं केन्द्रसर्वकारेण सह सम्पर्कं कर्तुं च भारतीयवनसेवायाः वरिष्ठाः समर्पिताः च अधिकारिणः नियोजिताः, येषां प्राथमिकं कार्यं केन्द्रसर्वकारेण सह समन्वयेन एतादृशप्रकरणानां शीघ्रं निराकरणं भवति। मुख्यमन्त्री सुक्खुः अवदत् यत् राज्ये ७० प्रतिशतं वनक्षेत्रं वर्तते। जनहितपरियोजनानां कृते वनभूमिः अत्यावश्यकी अस्ति, अतः एतेषां परियोजनानां कार्यान्वयनार्थं वननिष्कासनं प्राप्तुं राज्यस्य विकासाय महत्त्वपूर्णम् अस्ति। सः अवदत् यत् विभिन्नप्रक्रियागतानाम् आवश्यकतानां कारणात् परियोजनानां आरम्भे विलम्बः भवति। एतस्य निवारणाय राज्यसर्वकारेण वननिष्कासनप्रकरणानां त्वरितीकरणं उद्दिश्य एकं तन्त्रं विकसितं, यस्य परिणामेण निष्कासनस्य दरे उन्नयनम् अभवत् मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः राज्यस्य जनानां हिताय पर्यावरणसंरक्षणस्य विकासस्य च सन्तुलनं स्थापयितुं प्रतिबद्धः अस्ति। अस्य अन्तर्गतं वर्तमानराज्यसर्वकारेण राज्ये वनक्षेत्रस्य अधिकवर्धनार्थं विविधाः वनयोजनाः आरब्धाः।

न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं, न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वम्

(Sanskrit version of Hindi film song)
वादा न तोड, तू वादा न तोड")

हम्म् हम्... भङ्ग्यः/रोग्यः/त्रोट्यः न पाणः
त्रोट्यः न पाणः
हे त्रोट्यः न पाणः,हा त्रोट्यः न पाणः
त्रोट्यः न पाणः,त्रोट्यः न पाणः
मे ही तारुण्यं सोत्सुकं हे,न याहि त्वं
न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं,न भञ्ज्याः त्वं
मे ही तारुण्यं सोत्सुकं हे,न याहि त्वं
न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं,न भञ्ज्याः त्वम् -- (००)
निद्रा नु सङ्गी त्वं मे आचोरयः हि
कुत्र गुपितः प्रिय,त्वं वञ्चको हि
निद्रा नु सङ्गी त्वं मे आचोरयः हि
कुत्र गुपितः प्रिय,त्वं वञ्चको हि
मे ही तारुण्यं सोत्सुकं हे,न याहि त्वं
न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं,न भञ्ज्याः त्वम् -- (०१)
कोऽपि नहि इह विना त्वाञ्च मां हे
चल आस्स्व छायायाञ्च,तत्र पश्य मां हे
कोऽपि नहि इह विना त्वाञ्च मां हे
चल आस्स्व छायायाञ्च,तत्र पश्य मां हे
मे ही तारुण्यं सोत्सुकं हे,न याहि त्वं
न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं,न भञ्ज्याः त्वम् -- (०२)
पणो निभाल्यो नूनं,सुजन इहस्थे
दोलायाम् उपावेश्य नय मां गृहं ते
पणो निभाल्यो नूनं,सुजन इहस्थे
दोलायाम् उपावेश्या,नय मां गृहं ते
मे ही तारुण्यं सोत्सुकं हे,न याहि त्वं
न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं,न भञ्ज्याः त्वम्
मे ही तारुण्यं सोत्सुकं हे,न याहि त्वं
न भञ्ज्याः त्वं,न याहि त्वं,न भञ्ज्याः त्वम् -- (०३)

रचयिता - डॉ. रुरुकुमारमहापात्रः (अध्यापकः)
राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

पादटिप्पणी -

१.भङ्ग्यः/रोग्यः - भञ्ज्/रुज् ण्यत् पुं. । त्रोट्यः - त्रुट् यत् पुं.
२.पणः/पाणः - पुं. Stake,trade,stake for play
३.सोत्सुकम् - adj. longing for,anxious about
४.आचोरयः - आ अचोरयः - आ चुर् धातोः लङि मपुएकव.
५.गुपितः - गुप् गोपने इति धातोः क्त
६.आस्स्व - आस् उपवेशने इति धातोः लोटि मपुएकव.
७.निभाल्यः - नि भल् ण्यत् पुं.
८.इहस्थे - इहस्थ.adj. Standing here
९.दोलायाम् - in the cradle/swing
१०.उपावेश्या - उप आ विश् ण्यत् स्त्री.

हिमसंस्कृतवार्तायै सहयोगं कुर्वन्तु
हिमसंस्कृतवार्ताः
संस्कृतकार्यमिदम् पुण्यकार्यमिदम्
इदं संस्कृताय न मम

प्रधानमन्त्रीसूर्यघरयोजनायाः लाभं प्राप्तुं लखनऊजनपदः सर्वोत्तमः

❑वाराणसी-कानपुर-आगरा-प्रयागराजः क्रमशः शीर्षपञ्चसु

हिमसंस्कृतवार्ताः- लखनऊ, 30 सितंबर। सौर-ऊर्जाद्वारा देशे विद्युत् उपलब्धतायाः समस्यायाः स्थायिरूपेण समाप्तिः, जनसामान्यं प्रति प्रायः निःशुल्कं विद्युत्प्रदानं च कर्तुं अभियानं उत्तरप्रदेशे तीव्रगत्या प्रचलति। मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः प्रदेशस्य सर्वेषां पञ्चसप्ततिः जनपदानां कृते गृहेषु छदौ सौरछदिशिखरपटलस्थापनार्थं भिन्नानि लक्ष्याणि निर्धारितवान् अस्ति। मुख्यमन्त्री योगी स्वयं अस्याः योजनायाः निरन्तरं निरीक्षणं कुर्वन् अस्ति। अस्मिन् वर्षे आरब्धस्य प्रधानमन्त्रीसूर्यगृहयोजनायाः अन्तर्गतं लखनऊजनपदे केवलं सप्तमासेषु अधिकतमं छदेः उपरि पटलानां स्थापना कृता अस्ति। अस्मिन् एव क्रमेण वाराणसी, कानपुर, आगरा, कानपुरनगरं च शीर्षपञ्चसु स्थानेषु अस्ति।

वाराणसीनगरे 4088 सौरपटलानि स्थापितानि

सम्प्रति मुख्यसचिवः मनोजकुमारसिंहः अपि प्रधानमन्त्रीसूर्यगृहयोजनायाः समीक्षां कृतवान् अस्ति। समीक्षायाः काले कथितं यत् राज्यस्य लखनऊजनपदे अधिकतमं 11,435 सौरछदिशिखरपटलानि सक्रियीकरणानि कृतानि । द्वितीयस्थाने प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदीमहोदयस्य संसदीयक्षेत्रस्य वाराणसीनगरे एतावता अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं 4088 सौरपटलानि स्थापितानि सन्ति। तथैव कानपुरे 1909, आगरानगरे 1364, प्रयागराजनगरे 1349 च छदेः उपरि पटलानि स्थापितानि सन्ति। प्रदेशस्य अन्येषु जनपदेषु अपि एतत् अभियानं तीव्रगत्या अग्रे प्रचलति। मुख्यसचिवः विद्युत्विभागस्य अधिकारिभ्यः कार्यस्य त्वरिततां कर्तुं निर्देशं दत्तवान् अस्ति।

अद्यावधि सप्तदशलक्षं पञ्चसप्ततिः सहस्राधिकं पञ्जीकरणम्

उत्तरप्रदेशे प्रधानमन्त्रीसूर्यगृहयोजनायाः कृते सप्तदशलक्षं पञ्चसप्ततिः सहस्राधिकं पञ्जीकरणं कृतम्। एतेषु द्वात्रिंशत् सहस्राधिकेषु गृहेषु छदेः उपरि पटलानि स्थापितानि सन्ति। आवाम् वदामः यत् प्रधानमन्त्रीसूर्यगृहयोजनायाः अन्तर्गतं केन्द्रसर्वकारेण त्रिंशत् सहस्ररूप्यकाणाम् अनुदानं च राज्यसर्वकारेण पञ्चदशसहस्ररूप्यकाणाम् अनुदानं क्रियते अर्थात् एककिलोवाटक्षमतायाः छदेः उपरि आहत्य पञ्चचत्वारिंशत् सहस्ररूप्यकाणाम् अनुदानं क्रियते। तथैव द्वौ किलोवाट् कृते केन्द्रेण षष्टिः सहस्ररूप्यकाणां अनुदानं राज्यसर्वकारेण च त्रिंशत् सहस्ररूप्यकाणां अनुदानं प्रदत्तं भवति अर्थात् आहत्य दशसहस्ररूप्यकाणाम् अनुदानं क्रियते। यत्र त्रयः किलोवाट् अपि च ततः अधिकस्य भारस्य कृते केन्द्रेण अष्टसप्ततिः सहस्ररूप्यकाणां, राज्यसर्वकारेण त्रिंशत् सहस्ररूप्यकाणां च अनुदानं प्रदत्तं भवति अर्थात् आहत्य एकलक्षं अष्टसहस्ररूप्यकाणाम् अनुदानं क्रियते।

उत्तरप्रदेशे पञ्चविंशतिलक्षं गृहेषु सौरपटलस्थापनस्य लक्ष्यम्

भवद्भ्यः कथयामः यत् 2024 तमस्य वर्षस्य फरवरीमासस्य पञ्चदशदिनाङ्के प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदीमहोदयेन प्रधानमन्त्रीसूर्यगृहयोजनायाः आरम्भः कृतः आसीत्। योजनायाः उद्देश्यं 2027 तमवर्षपर्यन्तं देशे एककोटिगृहानां छदौ सौरपटलानि स्थापयित्वा सौर ऊर्जाद्वारा विद्युत् उत्पादनं उपभोगं च करणीयम्। उत्तरप्रदेशस्य योगीसर्वकारेण एतां योजनां शीघ्रं प्रवर्तयितुं सङ्कल्पः कृतः, या जनसामान्यस्य उपरि विद्युत्बिलानां भारं न्यूनीकर्तुम् आरब्धा आसीत्। मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः राज्ये पञ्चविंशतिः लक्षगृहेषु सौरपटलस्थापनस्य लक्ष्यं निर्धारितवान्। एतदर्थं सप्तसु अपि डिस्कोम्, उत्तरप्रदेशस्य प्रत्येकं जनपदं च लक्ष्यं निर्धारितम् अस्ति। मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः एव अस्याः योजनायाः निरीक्षणं कुर्वन् अस्ति।

कृषकेभ्यः राज्ये उत्पादितबीजानि उपलब्धं कारयिष्यति योगिसर्वकारः

❑ न्यूनीभविष्यति अन्यराज्येभ्यः आगच्छन्तीनां बीजानाम् आश्रयः

हिमसंस्कृतवार्ताः लखनऊ, 30 सितंबर। सस्यस्य कृते बीजं, एतत् सर्वाधिकं महत्त्वपूर्णं कृषिनिवेशम् अस्ति । सस्यस्य उपजः गुणवत्ता च बीजानां गुणवत्तायाः आधारेण भवति । यदि बीजं असम्यक् भवति तर्हि रोपणसमये प्रयुक्तस्य क्षेत्रनिर्माणस्य, बीजानाम्, उर्वरकस्य च व्ययः अपव्ययः भवति । पुनः रोपणे विलम्बः उपजं प्रभावितं करोति । बीजस्य अङ्कुरणं न्यूनं भवति चेदपि तस्य उपजस्य प्रभावः भवति । उत्तरप्रदेशसदृशस्य कृषिराज्यस्य कृते बीजानां गुणवत्ता अधिका महत्त्वपूर्णा भवति ।

सम्प्रति प्रदेशस्य प्रमुखसस्यानां कृते प्रायः पञ्चाशत् प्रतिशतं बीजानि दक्षिणभारतराज्येभ्यः आगच्छन्ति । कृषकाणां कृते राज्यस्य कृषिवातावरणस्य अनुकूलानि गुणवत्तापूर्णानि बीजानि प्राप्नुवन्तु इति सुनिश्चित्य योगिसर्वकारेण उत्तरप्रदेशे एव बृहत्प्रमाणेन बीजनिर्माणस्य रणनीतिः निर्मिता । एतेन कृषकाणां कृते स्थानीयतया गुणवत्तापूर्णबीजानाम् उत्पादनं कृत्वा उत्पादानाम् उपजः गुणवत्ता च सुदृढा भविष्यति।

कृषिदृष्ट्या उत्तरप्रदेशः एकदृष्टौ

उल्लेखनीयं यत् उत्तरप्रदेशे सर्वाधिकं कृषियोग्यभूमिक्षेत्रं (166 लक्षहेक्टेयर्) अस्ति । कृषियोग्यभूमिक्षेत्रस्य अशीतिः प्रतिशताधिकं क्षेत्रफलं सिञ्चितं भवति । राज्यस्य प्रायः त्रिकोटिपरिजनानाम् आजीविका कृषिनिर्भरा अस्ति । अन्नधान्य-दुग्ध-उत्पादने उत्तरप्रदेशः देशे प्रथमः, फलोत्पादने द्वितीयः पुष्पोत्पादने च तृतीयः अस्ति । (स्रोतः – कृषिविभागः)

प्रतिवर्षं त्रिसहस्रकोटिरूप्यकाणां बीजानाम् आयातं अन्येभ्यः राज्येभ्यः कर्तव्यं भवति

परन्तु, यदा बीजानां विषयः आगच्छति तदा राज्येन अन्यराज्येभ्यः कुलप्रयोगस्य प्रायः अर्धं याचनीयं भवति । अस्य कृते सर्वकारेण प्रतिवर्षं प्रायः त्रिसहस्रकोटिरूप्यकाणि व्ययितव्यानि भवन्ति । सर्वेषां सस्यानां सङ्करबीजानि तमिलनाडुतः आन्ध्रप्रदेशात् च आगच्छन्ति । विभागीयतथ्यानुसारं गोधूमबीजानां 22%, धान्यस्य 51%, मर्कटान्नस्य 74%, यवस्य 95%, द्विदलस्य 50%, तैलबीजानां 52% च अन्यराज्येभ्यः आगच्छन्ति ।

स्वबीजानां उपलब्धतायै पञ्चोद्यानानि निर्मातुम् अस्ति योजना

योगिसर्वकारेण बीजोत्पादनस्य व्यापकयोजना निर्मिता अस्ति । अस्यान्तर्गतं राज्यस्य नवकृषिजलवायुक्षेत्रेषु उत्पादितानां सस्यानां दृष्ट्या पीपीपीप्रतिरूपेण पञ्चबीजोद्यानानि (पश्चिमक्षेत्रं, तराईक्षेत्रं, मध्यक्षेत्रं, बुन्देलखण्डं, पूर्वक्षेत्रं च) निर्मितानि भविष्यन्ति। प्रत्येकस्य उद्यानस्य क्षेत्रफलं न्यूनातिन्यूनं द्विशतं हेक्टेयर् यावत् भविष्यति । कृषिविभागे एतादृशाः षट् कृषिक्षेत्राणि मूलभूतसुविधाभिः सह उपलभ्यन्ते । एतेषु द्वौ कृषिक्षेत्रौ द्विशतहेक्टेयरपरिमितौ, द्वौ कृषिक्षेत्रौ द्विशततः त्रिशतहेक्टेयरपर्यन्तं, द्वौ कृषिक्षेत्रौ च चतुःशतहेक्टेयराधिकौ स्तः । राज्यसर्वकारः एतानि इच्छुकपक्षेभ्यः भूमिं दातुं शक्नोति।

बीजोद्यानस्य लाभाः

प्रतिवर्षं प्रायः त्रिसहस्रकोटिरूप्यकाणां निधिः रक्षिता भविष्यति। अतिरिक्तनिवेशः संयंत्रविषये आगमिष्यति। संयंत्रात् आरभ्य रसद् इत्यस्य आरोहणम, अवरोहणं, परिवहनं च यावत् स्थानीयस्तरस्य जनाः रोजगारं प्राप्नुयुः। बीजप्रतिस्थापनदरे (एसएसआर इति) सुदृढीकरणं भविष्यति। एतेन उपजः प्रभावितः भविष्यति ।

गुणवत्तापूर्णबीजानि उत्पादनान्तरं भविष्यति न्यूनम्

अत्यन्तं उर्वरभूमिः, सर्वाधिकं सिञ्चितक्षेत्रं च अस्ति चेदपि उत्तरप्रदेशः प्रति हेक्टेयर् प्रतिक्विण्टलं उपजस्य दृष्ट्या पृष्ठे अस्ति । अन्येभ्यः कारणेभ्यः अतिरिक्तं गुणवत्तायाः बीजानाम् अनुपलब्धता अपि अस्य प्रमुखं कारणम् अस्ति । विभागीयतथ्यानुसारं उत्तरप्रदेशे प्रतिहेक्टेयर् गोधूमस्य उत्पादनं 26.75 क्विण्टलम् अस्ति । यत्र पञ्जाबस्य सर्वाधिकं 40.35 क्विण्टलम् अस्ति । तथैव धान्यस्य उत्पादनं 37.35 क्विण्टलम्, हरियाणादेशस्य तु 45.33 क्विन्टलम् । अन्यावस्थायाः अपेक्षया चणसर्षपस्य उत्पादनस्य अपि तथैव भेदः अस्ति । गुणवत्तापूर्णबीजैः सह एषः भेदः पञ्चादशतः विंशतिः प्रतिशतं यावत् न्यूनीकर्तुं शक्यते ।